

Onderwerp: Vaststelling Bomenvisie
Datum vergadering: 20-5-2026
Registratienummer: 2083711 versie 1.0

Besluitnota

Onderwerp

Vaststelling Bomenvisie.

Voorgesteld besluit

Het algemeen bestuur besluit:

1. In te stemmen met de Bomenvisie (DM 2091653).

Inleiding

Op 7 juli 2021 is door het algemeen bestuur een motie aangenomen '010-2021 Standaard compensatie voor bomenkap in HDSR projecten'. Hierin wordt het college opgedragen:

**Om bij HDSR-projectplannen, indien er sprake is van een (mogelijke) invloed van werkzaamheden op bomen, in de duurzaamheidsparagraaf op te nemen welke bomen verplant en/of gekapt moeten worden en welke behouden kunnen blijven, op welke manier gekapte bomen worden gecompenseerd en welke soort bomen hiervoor worden gebruikt.*

**Dat er bij kap van bomen, zo mogelijk ter plekke of in de nabije omgeving, voor de te kappen bomen tenminste een gelijkwaardige compensatie van bomen wordt aangeplant (bijvoorbeeld bij het kappen van een oudere boom het terugplaatsen van twee jongere bomen).*

In de praktijk bleek voor de uitvoering van bovenstaande motie behoefte aan een bomenvisie inclusief handelingskader bomen. De Bomenvisie is nu gereed en wordt aangeboden. Het handelingskader zal later volgen.

Samenvatting Bomenvisie

De Bomenvisie doet uitspraken over de bomen, bosplantsoenen en houtwallen die binnen het werkgebied van HDSR staan. Het gaat hier o.a. om de dijken, wegen, watergangen, zuiveringen en eigen terreinen. Het gaat hierbij dan om zowel eigen bomen als bomen van derden (gemeente, provincie en particulieren). Er staan richtlijnen in voor kap en herplant van bomen, een uitvoeringsagenda, en een inschatting van de kosten.

Traject om te komen tot een Bomenvisie

De motie in het algemeen bestuur uit 2021 heeft geleid tot een groeiende vraag naar richtlijnen en handvatten voor de omgang met bomen binnen alle werkzaamheden van het waterschap, waaronder compensatie binnen projecten. Om deze compensatie succesvol te maken, is het essentieel dat HDSR haar visie en ambities ten aanzien van bomen duidelijk formuleert. Hiertoe is in 2024 gestart met het opstellen van een Bomenvisie.

Beoogd effect

De Bomenvisie geeft onze ambities en kaders weer, met een uitvoeringsagenda, over hoe we omgaan met bomen bij HDSR.

Beide stukken sluiten aan bij de waterschapsdoelen 'Waterveiligheid' en 'Biodiversiteit en ecologie' uit het coalitieakkoord 2023-2027.

Argumenten

Het voorstel steunt op de volgende argumenten:

1. *We willen de biodiversiteit in ons beheergebied verhogen.*

Het vastgestelde Actieplan biodiversiteit (DM 2013055) wordt momenteel geïmplementeerd, de Bomenvisie valt hieronder.

2. *Bomen zijn essentiële schakels in het ecosysteem.*

Bomen versterken de ecologische gezondheid van oevers en watergangen. Ze bieden voedsel en huisvesting aan de in ons gebied levende soorten. Bomen fungeren als natuurlijke ingenieurs voor de bodem en de waterhuishouding. Ze zorgen voor wateropname, houden water vast, voorkomen erosie en bieden verkoeling.

Bomen leggen ook CO₂ vast, en dragen daarmee bij aan onze CO₂-reductiedoelen.

3. *Bomen hebben een landschappelijke en cultuurhistorische waarde.*

Naast het bepalen van de ecologische waarde van een te kappen boom, wordt ook de cultuurhistorische en landschappelijke waarde van de boom meegenomen in de te bepalen compenserende maatregelen. We maken hiervoor gebruik van gegevens die hierover elders bekend zijn.

Kanttekeningen

Bij het voorstel zijn de volgende kanttekeningen te plaatsen:

1. *Strategische gronden ten behoeve van bomencompensatie uitbreiden.*

Indien er in een project geen andere optie is dan het kappen van bomen, en aanplant op dezelfde projectlocatie is niet mogelijk, dan moeten er gronden beschikbaar zijn (bij voorkeur nabij de locatie waar de bomen gekapt zijn) waarop we de kap kunnen compenseren met aanplant van nieuwe bomen. Momenteel is dat slechts op enkele locaties en heel beperkt mogelijk.

2. *Kosten voor uitvoering in de projecten dragen*

Als de Bomenvisie wordt goedgekeurd moet een analyse worden gemaakt om de noodzaak tot eventueel aanvullende financiële maatregelen in lopende en toekomstige projecten vast te stellen. Indien een boom gekapt wordt, moet een ecologisch gelijkwaardige boom met een in 20 jaar tijd te bereiken gelijk boomkroonvolume herplant worden.

Financiën

De kosten voor herplanting in het kader van projecten zijn doorgaans gering ten opzichte van de totale projectkosten. Kostenbepalende factoren zijn onder andere het kiezen van een boom met gelijkwaardige ecologische waarde die binnen 20 jaar het gewenste boomkroonvolume behaalt, de mogelijkheden tot compensatie binnen beperkte afstand van de gekapte boom, en het onderhoud wat benodigd is om een nieuw aangeplante boom goed te laten aanslaan.

Juridische aspecten

Er zitten geen (relevante) juridische aspecten aan dit voorstel.

Communicatie

Na goedkeuring van de Bomenvisie wordt binnen HDSR een evenement ('bomendag') georganiseerd over dit thema om de beide stukken onder de aandacht te brengen bij alle medewerkers. De informatie wordt voldoende geïntroduceerd door het biodiversiteitsteam bij de relevante afdelingen en projecten.

Samenwerking & participatie

In de Bomenvisie is beleid omtrent bomen verwerkt van gemeenten in het beheergebied en de provincie Utrecht.

Vervolg

Na vaststelling in het algemeen bestuur organiseren we een 'bomendag' binnen HDSR om de Bomenvisie onder de aandacht te brengen. Nadere invulling in overleg met communicatie. Het Handelingskader bomen zal na vaststelling van de Bomenvisie worden gefinaliseerd en voor besluitvorming aan het college voorgelegd.

Bijlagen

- A. Bomenvisie (DM 2091653)